

Arbeid door Jongeren -beneden de 18 jaar-

*Deze **Basis**InspectieModule (BIM) is opgesteld aan de hand van de stand van de techniek en is geschreven voor intern gebruik bij de Inspectie SZW. Verder is de in deze BIM beschreven werkwijze algemeen omschreven. Inspecteurs kunnen op grond van de aangetroffen situatie in een bedrijf afwijken van de hier beschreven werkwijze*

Toepassingsgebied:

Deze basis-inspectiemodule (BIM) is toepasbaar op arbeid van jongeren beneden de 18 jaar, met uitzondering van stage en deelname aan uitvoeringen. Zie BIM stage of BIM kunstkinderen.

Omdat jongeren fysiek en geestelijk nog in ontwikkeling zijn en daardoor meer kans hebben op een bedrijfsongeval worden, afhankelijk van de leeftijd van de jongere, voorwaarden gesteld aan: het soort werk, de werkomgeving, het werktempo, de mate van voorlichting & onderricht en toezicht en de tijdstippen waarop wordt gewerkt.

De voorwaarden zijn opgenomen in

- de Arbeidstijdenwet (ArTW): het verbod op kinderarbeid,
- de Nadere regeling kinderarbeid (NRK): invulling van de toegestane kinderarbeid,
- de Arbowet en het Arbobesluit: beschrijving verboden en –risicovolle- werkzaamheden.

Ontwikkeld door:

Expertisecentrum / Vakgroep Certificatie en Arbeid & Organisatie

Datum goedkeuring module, versienummer en geldigheidsduur:

Definitieve versie is vastgesteld op: 1 maart 2010

Deze basis-inspectiemodule is geldig totdat wijzigingen in de regelgeving of stand van techniek bijstelling noodzakelijk maken.

Laatst gewijzigd op: 16 april 2012

Vereist kennisniveau en training:

Voor het kunnen uitvoeren van een inspectie en het toepassen van de module is een kennisniveau vereist dat overeenkomt met de eindtermen uit de Arbo-opleiding (B-niveau):

- Arbo-opleiding, module B1: ATW basisopleiding.

Naslagwerken:

In Kennisbank ARBO (DIWI) staan onder het onderwerp Arbeidstijden alle relevante naslagwerken. Aanvullend:

- Arbeidstijdenwet, tekst en toelichting, mr. dr. J. van Drongelen en mr. D.J.J. Korver, SDU.
- AI-30, Jongeren en arbeid, SDU.

Inspectievragen met toelichting

Herkennen gevaar

1. Werken er jongeren beneden de 18 jaar in het bedrijf of instelling?

Nee : einde module.

Ja : in welke leeftijdscategorie vallen de werkzame jongeren (kinderen & jeugdigen)?

- 12 jaar en jonger;
- 13 en 14 jaar;
- 15 jaar;
- 16 en 17 jaar.

Kind	: persoon beneden de 16 jaar (ArTW)
jeugdige	: persoon van 16 of 17 jaar (ArTW)
jeugdige	: persoon beneden de 18 jaar (Arbobesluit)

2. Zijn de werkzaamheden in deze leeftijdscategorie toegestaan?

Toegestane werkzaamheden:

In [artikel 3:2](#) van de Arbeidstijdenwet (ArTW) is vastgelegd dat jongeren beneden de 16 jaar in principe niet mogen werken. Op dit verbod zijn een aantal uitzonderingen gemaakt zoals voor: het lopen van (maatschappelijke)stage, een taakstraf, het bezorgen van ochtendkranten en niet-industriële (hulp)arbeid van lichte aard. In de [Nadere regeling kinderarbeid \(NRK\)](#) is dit uitgewerkt.

In onderstaande tabel staat vermeld welk soort arbeid voor welke leeftijdscategorie *in principe* is toegestaan. In DIWA / EC-informatiekaarten worden werkzaamheden in diverse branches toegelicht en wordt gemotiveerd waarom deze wel of niet voor die leeftijdscategorie zijn toegestaan.

Leeftijdscategorie	Niet-industriële hulp arbeid van lichte aard ⁴	Niet-industriële arbeid van lichte aard ⁵	Arbeid waaraan bijzondere eisen worden gesteld ⁶ (-risicovolle- werkzaamheden)
12 jaar of jonger	niet toegestaan ¹	niet toegestaan	niet toegestaan
13 of 14 jaar	toegestaan ²	niet toegestaan	niet toegestaan
15 jaar	toegestaan	toegestaan ³	niet toegestaan
16 of 17 jaar	toegestaan	toegestaan	deskundig toezicht

1 : Uitzondering taakstraf (vanaf 12 jaar);

2 : Op schooldagen is de toegestane arbeid beperkt tot "klusjes in en rond het huis": oppassen, het wassen van auto's, helpen bij het verspreiden van folders en huis- aan huisbladen, helpen op een kinderboerderij; *tenzij* de jongere, als eigen kind, toegestane arbeid verricht in de landbouw of in een winkel die met het woonhuis één geheel vormt;

3 : Waaronder het bezorgen van ochtendkranten;

Arbeid van lichte aard:

Werkzaamheden die niet te zwaar zijn, geen gevaar opleveren of niet schadelijk zijn voor de gezondheid. **Geén** arbeid van lichte aard is in ieder geval:

- De verboden arbeid en de arbeid waaraan bijzondere eisen worden gesteld, zie EC-Informatiekaart: verboden en -risicovolle- werkzaamheden voor jongeren beneden de 18 jaar.
- Arbeid waarbij blootstelling aan psychosociale arbeidsbelasting niet kan worden voorkomen of worden beperkt. Psychosociale arbeidsbelasting omvat agressie en geweld, pesten, seksuele intimidatie en werkdruk (stress);
- Het verrichten van kassawerkzaamheden;
- Arbeid waarbij niet in gevarieerde houdingen kan worden gewerkt, of lasten van 10 kilogram, of meer moet worden getild of voorwerpen worden verplaatst (duwen of trekken), waarbij meer dan 20 kilogram kracht nodig is;
- Arbeid waarbij permanent persoonlijke beschermingsmiddelen gedragen moeten worden.
- Binnen 14 dagen arbeid wordt verricht in/met een gewas waarop gewasbeschermingsmiddelen of biociden zijn toegepast, tenzij uit de toelatingsbeschikking blijkt dat van deze termijn afgevoerd kan worden.

4 : Niet-industriële hulp-arbeid van lichte aard:

Niet-industriële arbeid van lichte aard die bestaat uit het verlenen van hand- en spandiensten, waarbij geen sprake is van zelfstandige productiearbeid en waarbij nadrukkelijk toezicht wordt gehouden. Er moet dus een toezichthouder aanwezig zijn in de directe nabijheid;

5 : Niet-industriële arbeid van lichte aard:

Arbeid van lichte aard die niet wordt verricht met of aan mechanische arbeidsmiddelen waaraan onacceptabele veiligheidsrisico's voor een kind of zijn omgeving zijn verbonden. Onacceptabele veiligheidsrisico's zijn in ieder geval aanwezig bij werkzaamheden waarbij brand-, elektrocutie, knel-, plet- snij- of valgevaar bestaat of waarbij op grond van artikel 1.37 van het Arbobesluit bijzondere vereisten zijn gesteld.

6 : Arbeid waaraan bijzondere eisen worden gesteld:

De werkzaamheden zoals bedoeld in de artikelen 1.37, 3.46, 4.106, 7.39 of 9.36 van het Arbobesluit. Deze zijn alleen toegestaan onder deskundig toezicht, wanneer daarmee de (specifieke) gevaren voorkomen worden.

3. Worden de arbeids- en rusttijden in acht genomen?

Normen jongeren beneden de 16 jaar: [Nadere regeling kinderarbeid](#).

Normen jongeren van 16 en 17 jaar: [Arbeidstijdenwet 16 en 17 jaar](#).

Voor een toelichting hoe om te gaan met schooltijd=arbeidstijd tijdens de inspectie zie DIWA onder arbeidstijden/ pauze en arbeidstijden jeugdigen.

Beoordelen risico's aan de hand van de maatregelen

4. Wordt door de werkgever invulling gegeven aan de (algemene) verplichtingen?

1. IS ER EEN DEEL-RI&E JONGERE WERKNEMERS ?

Wanneer er in een bedrijf of instelling jongeren beneden de 18 jaar werkzaam zijn dan moet de werkgever, voorafgaand aan het werk, in zijn Ri&E aandacht besteden aan de punten die genoemd staan in [artikel 1.36](#) van het Arbobesluit. Op basis daarvan kan de werkgever vaststellen of er specifieke gevaren voor jongeren aanwezig zijn, welke maatregelen hij zonodig moet treffen en de werkzaamheden voor die leeftijdscategorie zijn toegestaan. De werkgever moet de wettelijke vertegenwoordiger(s) van jongeren beneden de 16 jaar inlichten over eventuele arbeidsrisico's en de maatregelen die genomen zijn om deze risico's te voorkomen of te beperken.

2. IS ER DOELTREFFENDE VOORLICHTING & ONDERRICHT GEGEVEN?

De werkgever moet de jongeren voorafgaand aan het werk voorlichting en onderricht geven over de risico's van het werk en de maatregelen gericht op het voorkomen of beperken van de risico's. Hij/zij moet daarbij rekening houden met de beperkte werkervaring en de onvoltooide lichamelijke en geestelijke ontwikkeling. Dit kan tot gevolg hebben dat:

- de voorlichting uitgebreider is dan voor werknemers met meer werkervaring;
- het taalgebruik aangepast moet worden (vermijden van bedrijfs- of vaktermen);
- het tempo (dosering) wat lager ligt;

Tot slot is het belangrijk dat de werkgever door het stellen van vragen en het observeren van het gedrag de jongere controleert of de informatie ook daadwerkelijk is begrepen. De voorlichting moet worden herhaald als de werksituatie veranderd of als blijkt dat deze onvoldoende is begrepen.

3. IS ER DESKUNDIG TOEZICHT?

De werkgever moet wanneer er jongeren beneden de 18 jaar in een bedrijf werkzaam zijn *adequaat* deskundig toezicht uitoefenen op de werkzaamheden, de werkplek en het gedrag van de jongere. Toezicht is maatwerk en hangt, naast de mate van gevaar in het werk, af van de leeftijd, kennis en ervaring van de jongere. Het toezicht zal intensiever zijn naarmate de jongere jonger is of de werksituatie dit verlangd, zoals de eerste keer een handeling verrichten. Wanneer de gevaren in het werk met behulp van deskundig toezicht niet kunnen worden weggenomen dan zijn deze werkzaamheden niet toegestaan. De Nota van Toelichting geeft enkele algemene richtlijnen.

De toezichthouder, een persoon van 18 jaar of ouder, moet:

- bij het toekennen van de werkzaamheden rekening houden met de persoonlijke eigenschappen van de jonge werknemer;
- zich ervan overtuigen dat voorafgaand aan het werk adequate voorlichting en onderricht is gegeven;
- regelmatig de werkplek beoordelen en verifiëren of de gegeven voorlichting en instructie voldoende is overgekomen;
- zich ervan overtuigen dat de nodige beschermingsmiddelen aanwezig zijn en dat deze op de juiste manier worden gebruikt of toegepast;
- aanwezig is in de nabijheid van de werkplek of direct oproepbaar is;
- kunnen ingrijpen in het productieproces.

Een werkgever moet goede afspraken maken over (het waarborgen van) het deskundig toezicht en dit bij voorkeur schriftelijk vastleggen.

Wettelijke grondslag

Deze module is gebaseerd op de volgende artikelen:

- Arbeidstijdenwet: hoofdstuk 3 (verbod op kinderarbeid); artikel 4:3 (registratie); artikel 4:4 (arbeid in verband met onderwijs); Hoofdstuk 5 (arbeids- en rusttijden).
 - Nadere regeling kinderarbeid
 - Arbeidsomstandighedenwet: hoofdstuk 2 (arbeidsomstandighedenbeleid)
 - Arbeidsomstandighedenbesluit: artikel 1.36 (nadere voorschriften RI&E); artikel 1.37 (deskundig toezicht) en de artikelen 3.46; 4.105; 4.106; 6.27; 7.39 en 9.36.
 - Bestuurlijke boete: Arbeidsomstandighedenwet, hoofdstuk 7, Arbeidstijdenwet, hoofdstuk 10, beleidsregels Arbeidsomstandighedenwet en Arbeidsomstandighedenbesluit, beleidsregel boete-oplegging Arbeidstijdenwet en Arbeidstijdenbesluit
-

Handhaving

De overtredingen worden bestuursrechtelijk afgehandeld met uitzondering van:

- arbeidsongevallen van jongeren beneden de 16 jaar;
- de arbeid zoals bedoeld in artikelen 4.105 en 6.27 van het Arbobesluit;
- het negeren bevel tot staken van de arbeid (artikel 8.2 Arbeidstijdenwet).

Deze worden strafrechtelijk afgehandeld.

Overtreding(en) mogen niet langer blijven voortbestaan of zich kunnen herhalen, de waarschuwings-termijn is daarom "onmiddellijk of 1 dag" (met uitzondering van de deel-Ri&E jongeren)

Wanneer er naar het oordeel van de inspecteur sprake is dat het verbod op kinderarbeid in ernstige mate wordt overtreden en de werkgever niet meewerkt, dan kan hij bevelen dat jongere(n) beneden de 16 jaar de arbeid staken. Het bevel tot staken van de arbeid kan ook worden toegepast wanneer jongeren beneden de 18 jaar arbeid verrichten die in ernstige mate in strijd is met de arbeids- of rusttijdenbepalingen (deze moeten wel beboetbaar of strafbaar zijn gesteld).

Verkort handhavingstraject:

Wanneer tijdens een controle in een bedrijf na een waarschuwing, een eis of een boeteaanzegging geen overtredingen meer worden geconstateerd, ontvangt de werkgever een afhandelingbrief en wordt het interventietraject afgesloten. Nu kan het voorkomen dat bij een nieuwe inspectie in het betreffende bedrijf eenzelfde overtreding opnieuw wordt geconstateerd. Wanneer dit binnen vier jaar na dato van de eerdere afhandelingbrief is, dan kan het in te zetten handhavingstraject voor die overtreding met één fase worden ingekort, dat wil onder andere zeggen: het direct aanzeggen van een boete en maatregelen verlangen indien een eerder traject is afgerond na een waarschuwing of een eerste boete.

Verantwoordelijke persoon:

Overtreding(en) ArTW waarvoor direct een boete opgelegd kan worden (DBF):

Naast de werkgever zijn ook de wettelijke vertegenwoordiger(s) van jongeren beneden de 16 jaar verantwoordelijk gesteld voor naleving van de wettelijke bepalingen. Evenals als de werkgever krijgt de wettelijke vertegenwoordiger(s) direct een boete aangezegd, wanneer:

- hun kind van 12 jaar of jonger werkt;
- hun kind werkt ná 23.00 uur of vóór 04.00 uur.

Bij alle overige DBF'en ontvangt de wettelijke vertegenwoordiger(s) een waarschuwingsbrief en de werkgever een boeterapport. (Denk aan een 15 jarige die werkend tussen 21.00 en 23.00 uur wordt aangetroffen.) Blijkt tijdens de hercontrole dat de overtreding niet is opgeheven dan zal ook tegen de wettelijke vertegenwoordiger(s) een boeterapport worden opgemaakt.

Overtreding(en) ArTW waarvoor niet direct een bestuurlijke boete wordt opgelegd (OBF):

De werkgever wordt in de waarschuwingsbrief op grond van artikel 3:4 van de Arbeidstijdenwet verzocht de wettelijke vertegenwoordiger(s) van jongeren beneden de 16 jaar in kennis te stellen van de inhoud van de waarschuwing. Aanvullende tekst ATW Waarschuwingsbrief werkgever (OBF): zie DIWA.

Hieronder zijn de mogelijke feitnummers opgenomen en de daarbij behorende handhavingsinstrumenten. Overige feitnummers zijn te vinden in DIWA onder de rubriek arbeidstijden.

Feitnummer:	Omschrijving:	HH instrument:
B10360101	Nadere voorschriften in RI & E voor jeugdige werknemers. Deze voorschriften hebben betrekking op: de leeftijd, specifieke gevaren ten aanzien van arbeidsomstandigheden, uitrusting en inrichting arbeidsplaats, aard en duur blootstelling aan stoffen en agentia, keuze en gebruik arbeidsmiddelen en persoonlijke beschermingsmiddelen en het opleidingsniveau van de jeugdige.	Waarschuwing / termijn 3 mnd.
B10370101	Adequaat deskundig toezicht op jeugdige werknemers	DBF / termijn "onmiddellijk" Eis / termijn "1 maand".
W080501	Bijzondere aandacht voor voorlichting en onderricht aan jeugdige werknemers	
ARTW302042a	verantwoordelijke persoon heeft er niet voor gezorgd dat de nadere regels gesteld voor niet-industriële hulparbeid van lichte aard tijdens een schoolweek verricht door een kind van 13 of 14 jaar worden nageleefd	DBF: kind minder dan 24 uur onafgebroken rusttijd in een aaneengesloten tijdruimte van 7 maal 24 uren, of arbeid tussen 21.00 - 06.00 uur, of minder dan 12 uur onafgebroken rusttijd in een aaneengesloten tijdruimte van 24 uren, of meer dan 10 uur per dienst, of meer dan 45 uur per week. OBF: WS/ termijn "onmiddellijk".
ARTW302042b	verantwoordelijke persoon heeft er niet voor gezorgd dat de nadere regels gesteld voor niet-industriële arbeid van lichte aard tijdens een schoolweek verricht door een kind van 15 jaar worden nageleefd	
ARTW302043a	verantwoordelijke persoon heeft er niet voor gezorgd dat de nadere regels gesteld voor niet-industriële hulparbeid van lichte aard tijdens een vakantieweek verricht door een kind van 13 of 14 jaar worden nageleefd	
ARTW302043b	verantwoordelijke persoon heeft er niet voor gezorgd dat de nadere regels gesteld voor niet-industriële arbeid van lichte aard tijdens een vakantieweek verricht door een kind van 15 jaar worden nageleefd	
ARTW505010	werkgever heeft er niet voor gezorgd dat de jeugdige werknemer een onafgebroken rusttijd heeft van ten minste 36 uren in elke aaneengesloten periode van 7 maal 24 uren	
ARTW507010	werkgever heeft er niet voor gezorgd dat de jeugdige werknemer ten hoogste 9 uren per dienst arbeid heeft verricht	DBF: meer dan 12 uur arbeid per dienst. OBF: WS/ termijn "onmiddellijk".
ARTW503010	werkgever heeft er niet voor gezorgd dat de jeugdige werknemer een onafgebroken rusttijd heeft van ten minste 12 uren in elke aaneengesloten periode van 24 uren	DBF: minder dan 10 uur onafgebroken rusttijd van in een aaneengesloten tijdruimte van 24 uren
ARTW503011	werkgever heeft er niet voor gezorgd dat de jeugdige werknemer een onafgebroken rusttijd heeft waarin zijn begrepen de uren tussen 23.00 uur en 06.00 uur	DBF: arbeid tussen 00.00 uur en 06.00 uur OBF: WS/ termijn "onmiddellijk" (23:00 uur en 00:00 uur)

Kind : persoon beneden de 16 jaar (ArTW)
jeugdige : persoon van 16 of 17 jaar (ArTW)
jeugdige : persoon beneden de 18 jaar (Arbobesluit)